

# Overstromingen: Meer sirenes, meer klimaatbeleid

Achtergrond - 21 juli 2021 - Auteur: Wiebke Pittlik

Na de overstromingen in Noordrijn-Westfalen en Rijnland-Palts vragen velen zich af hoe het kon gebeuren dat in dit idyllische landschap zoveel mensen om het leven kwamen door het noodweer. Waren de dorpen en steden niet voorbereid? Heeft het waarschuwingssysteem wel gefunctioneerd? Met een schok realiseren Duitsers zich dat klimaatverandering ook in hun leven rampspoed kan brengen. De ramp gaat ook de verkiezingen beïnvloeden.

In geen tweehonderd jaar steeg het water zo hoog, vertelde de burgemeester van Sinzig in de thema-avond over de *Flutkatastrophe* dinsdagavond op de publieke zender ZDF. Hij is voorbereid op hoog water, maar dit had niemand zich kunnen voorstellen. "We hadden zandzakken en scheppen klaargezet. Dat is allemaal door het water meegesleept."

Door extreme regenval veranderden beekjes vorige week in allesverwoestende watermassa's die metershoog door de straten en huizen kolkten. Meer dan 170 mensen zijn om het leven gekomen en nog steeds wordt gezocht naar vermisten.

Eensgezind waren politiek en media direct na de ramp in het aanwijzen van de schuldige van dit drama: klimaatverandering. De ramp heeft het effect van een *wake-up-call*. Politici betuigen stuk voor stuk hun vastberadenheid om het klimaatbeleid aan te scherpen en Duitsland beter tegen weersextremen te beschermen.

## Gamechanger

'De weercatastrofe die de verkiezingen verandert', kopte Der Spiegel vrijdag. Dat gaat op, op twee terreinen. Klimaatverandering zal een van de belangrijkste thema's worden in de verkiezingen, nu de kiezers enorm zijn geschrokken. Ook voor de campagnes kunnen de overstromingen een *gamechanger* blijken. Minister-president van Noordrijn-Westfalen en lijsttrekker van CDU/CSU Armin Laschet moet zich vanuit zijn functie als premier veel laten zien in de getroffen gebieden. Het biedt hem de kans te tonen dat hij zo'n crisis aankan. Maar zijn wat onhandige optreden is nog niet erg overtuigend.

Verontwaardiging alom was er zondag, over de beelden van het bezoek van bondspresident Frank-Walter Steinmeier samen met Laschet aan het overstromingsgebied in Noordrijn-Westfalen. Terwijl Steinmeier uitsprak dat Duitsland rouwt om de slachtoffers, stond Laschet in de achtergrond te lachen tijdens een onderonsje. Zijn excuses kunnen de schade nog niet echt repareren.

## Laschet is met zijn wat onhandige optreden nog niet erg overtuigend als crisismanager

Een ander dilemma voor Laschet is inhoudelijk van aard. Hij geldt als iemand die afremt bij de klimaatdoelstellingen. Laschet heeft in de campagne steeds benadrukt dat het klimaatbeleid vooral niet te radicaal moet zijn. Banen en economische groei mogen er van Laschet niet al te zeer onder lijden. Nu zegt hij, samen met andere prominente CDU'ers, dat de klimaatdoelstellingen moeten worden aangescherpt en dat zijn deelstaat voorop loopt als het gaat om het terugdringen van CO<sub>2</sub>.

Ook benadrukt Laschet nu dat zijn deelstaat net deze maand een *Klimaanpassungsgesetz* heeft aangenomen, waarin is vastgelegd hoe de dichtbewoonde deelstaat zich op de gevolgen van klimaatverandering moet voorbereiden. Maar in de media wordt gememoreerd dat Laschets regering heeft gezorgd dat er minder vergunningen voor windmolens worden verstrekt en dat in Noordrijn-Westfalen de laatste jaren steeds meer land wordt 'versiegelt'; bebouwd, betegeld of geasfalteerd.

### De Groenen

Ook voor de Groenen is het spitsroeden lopen. Groenen-lijsttrekker Annalena Baerbock reageert terughoudend. Ze heeft vrijdag haar vakantie afgebroken en is gaan kijken in Rijnland-Palts, maar hield optredens voor de camera zeer beperkt. Anders dan haar opposenten in de verkiezingsstrijd CDU'er Laschet (minister-president van NRW) en SPD'er Olaf Scholz (vice-kanselier) heeft ze geen taak in de rampgebieden. De Groenen hopen te profiteren van de aandacht voor het klimaatprobleem die de ramp oproept, maar ze moeten erg oppassen dat ze niet de indruk wekken politiek te bedrijven over de rug van de slachtoffers. Hun tijd komt in de komende weken, als ze kunnen laten zien dat ze weten wat het land te doen staat.

In Duitsland hebben overstromingen vaker een rol gespeeld in de verkiezingen. In augustus 2002 trad de rivier de Elbe buiten haar oevers en overstroomde steden in Saksen. Bondskanselier Schröder, op achterstand in de peilingen, toog in kaplaarzen naar het gebied, pakte aan en zegde hulp toe. Zijn tegenstrever Edmund Stoiber (CSU) had het nakijken, Schröder won de verkiezingen.

## Sirenes

Hulptoezeggingen zijn er nu ook. De bondsregering stelt 200 miljoen euro noodhulp beschikbaar, de getroffen deelstaten verdubbelen dat bedrag. Daarna volgt een miljardenfonds voor de wederopbouw, zegde minister van Financiën Olaf Scholz woensdag toe.

### Duitsland heeft sinds het einde van de Koude Oorlog niet meer overal luchtalarm

De discussie gaat ondertussen over de vraag of de overstroomde gebieden wel goed waren voorbereid op hoog water. De vloedstromen kwamen zo plotseling op dat niet overal tijd was om te evacueren. Ook heeft niet iedereen de evacuatieoproepen gehoord. Duitsland heeft sinds het einde van de Koude Oorlog niet meer overal luchtalarm, dus de waarschuwingen moeten via radio en tv, met megafoons en digitale apps, zoals Nina en Katwarn, worden verspreid. Dat dat niet afdoende is, heeft de regering al eerder ingezien. Er loopt al langer een subsidieprogramma om gemeenten financieel te steunen om sirenes te installeren. "Misschien is de goede oude sirene nog niet zo slecht", zei Merkel dinsdag.

Boulevardkrant Bild voert campagne voor een sms-waarschuwingssysteem. Ook minister van Verkeer Andreas Scheuer (CSU) wil zo'n systeem, vergelijkbaar met NL-Alert in Nederland.

Merkel nam bij haar [bezoek aan Bad Münstereifel](#) dinsdag de lokale overheden en de rampenbestrijding in bescherming tegen kritiek. "Het is een watersnood die onze voorstellingen te boven gaat. De districten doen wat ze kunnen, maar je dit voor te stellen is natuurlijk niet zo makkelijk, als je, zoals de burgemeester zei, zo een hoogwater in 700 jaar niet hebt gehad."

*De redactie van Duitslandweb heeft ook een podcast gemaakt over de overstromingen in Duitsland:*

Duitsland Instituut Amsterdam · Achtung! Duitse Updates afl. 4

*Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://duitslandinstituut.nl).*

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/45023/overstromingen-meer-sirenes-meer-klimaatbeleid>